Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Sekretarz Stanu
Michał Kołodziejczak

NR: 1208 PODPIS
ZWRÓCONO
2024-06-05
Krajowa Rada Izb Rolniczych

Warszawa, 31 maja 2024 r.
znak sprawy: DOS.dws.073.13.2024
telefon: 19:00
e-mail: Malwina.Heluszka-Ligeza@minrol.gov.pl

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych

Dotyczy: zwiększenia kontroli towarów rolno-spożywczych z Ukrainy

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pisma Krajowej Rady Izb Rolniczych z 14.05.2024 r., KRIR/JM/566/2024 i z 17.05.2024 r., KRIR/MR/579/2024, poniżej przedstawiam informacje.

Organy **Inspekcji Weterynaryjnej** (IW), która podlega Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), prowadzą nadzór, w tym kontrolują import:

1) produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi;
2) produktów pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (pasze zawierające elementy pochodzenia zwierzęcego);
3) pasz niezawierających tkanek zwierząt - zbóż przeznaczonych na cele paszowe oraz innych pasz pochodzenia roślinnego.

Graniczny lekarz weterynarii jest organem właściwym do prowadzenia urzędowej kontroli, w punktach kontroli granicznej (BCP), przywożonych na terytorium Unii Europejskiej przesyłek w oparciu o przepisy rozporządzenia (UE) nr 2017/625[1], która obejmuje:

- kontrolę dokumentów - weryfikację świadectw urzędowych, poświadczeń urzędowych oraz innych dokumentów, w tym dokumentów o charakterze handlowym, które muszą towarzyszyć przesyłce;
- kontrolę identyfikacji - sprawdzenie, czy zawartość i oznakowanie przesyłki, plomby i środki transportu odpowiadają informacjom zawartym w świadectwach urzędowych, poświadczeniach urzędowych lub innych dokumentach towarzyszących przesyłce;
- kontrolę bezpośrednią – inspekcja towarów oraz w stosownych przypadkach oględziny opakowania, środków transportu, oznakowania i temperatury, a także pobieranie próbek do analiz, badania lub diagnostyki oraz inne kontrole niezbędne do sprawdzenia zgodności z przepisami prawa.

Urzędowa kontrola produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z państw trzecich (w tym z Ukrainy) odbywa się na zasadach określonych w przepisach Unii Europejskiej (brak w tym zakresie przepisów krajowych).

Kontrola identyfikacji i kontrola bezpośrednia prowadzone są z częstotliwością określoną w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 2019/2129[2], które ustala podstawowe poziomy częstotliwości kontroli identyfikacyjnych i kontroli bezpośrednich dla poszczególnych grup towarów, z uwzględnieniem dostępnych ocen naukowych i informacji dotyczących ryzyka związanego z tymi towarami. W ramach kontroli bezpośredniej pobierane są wyrywkowo próby do badań laboratoryjnych, m.in. w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, pozostałości leków weterynaryjnych oraz skażeń radioaktywnych. Kontrole te dotyczą również norm określonych w rozporządzeniu (UE) 2023/915[3].

Urzędowa kontrola przywożonych z państw trzecich (w tym z Ukrainy) pasz niezawierających tkanek zwierząt i zbóż przeznaczonych na cele paszowe wykonywana jest w oparciu o przepisy krajowe – art. 46 ustawy o paszach[4] (przepisy unijne nie uwzględniają konieczności takiej kontroli).

Podczas urzędowej kontroli, graniczny lekarz weterynarii ma prawo pobrać próbki do badań laboratoryjnych - zgodnie z Planem Urzędowej Kontroli Pasz (opracowanym przez Głównego Lekarza Weterynarii) lub z tzw. „podejrzenia", jeżeli ma wątpliwości w stosunku do danej przesyłki.

Przeprowadzone przez Inspekcję Weterynaryjną, kontrole urzędowe przesyłek pochodzących z państw trzecich jak dotąd nie wykazały, aby ww. towary stanowiły istotne zagrożenie dla zdrowia i życia zwierząt lub polskich konsumentów.

W związku z trudnościami na rynkach rolnych państw graniczących z Ukrainą, KE wprowadziła środki zapobiegawcze dotyczące niektórych produktów pochodzących z Ukrainy. W świetle nieprzedłużenia, przez KE, obowiązujących do 15 września 2023 r. ww. unijnych środków ochronnych, rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych[5], od 16 września 2023 r., został wprowadzony zakaz przywozu niektórych produktów rolno-spożywczych pochodzących z Ukrainy - rozporządzenie wprowadza bezterminowy zakaz przywozu do Polski m.in. niektórych rodzajów zbóż, nasion oleistych, śrut czy makuchów (szczegółowy zakres towarowy objęty zakazem określa załącznik do rozporządzenia). Z rozporządzenia został wyłączony tranzyt.

Odnosząc się do postulatu w sprawie wprowadzenia kontroli urzędowych na granicy Polski z innymi państwami UE informuję, że zgodnie z art. 26 oraz art. 28-37 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)[6], swobodny przepływ towarów między krajami UE opiera się na zasadzie wzajemnego uznawania oraz zniesieniu barier fizycznych i technicznych i obejmuje również towary importowane z państw trzecich, wobec których dopełniono formalności przywozowych w innym państwie członkowskim i które znajdują się w swobodnym obrocie na terytorium UE.

Kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na granicy prowadzone przez **Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych** są realizowane na bieżąco, zgodnie z wpływającymi zgłoszeniami, na podstawie rozporządzenia MRiRW w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej[7].

Kontrola obejmuje co najmniej jedną z następujących czynności:

- sprawdzenie dokumentów umożliwiających identyfikację danego artykułu rolno-spożywczego oraz innych dokumentów świadczących o jego jakości handlowej,
- sprawdzenie oznakowania oraz warunków przechowywania i transportu,
- oględziny artykułu rolno-spożywczego,

- pobranie próbek oraz ich ocenę organoleptyczną na miejscu lub badanie laboratoryjne,
- ustalenie klasy jakości artykułu rolno-spożywczego.

W celu wzmocnienia granicznej kontroli importowanych produktów rolnych na wschodzie Polski, pracownicy Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych prowadzą kontrole przez 24 godziny przez 7 dni w tygodniu.

Graniczna kontrola fitosanitarna, wykonywana przez **Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa** (PIORiN), ma na celu niedopuszczenie do introdukcji na obszar kraju szczególnie groźnych agrofagów – szkodników i patogenów roślin.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami [9,10], towary dopuszczone do wprowadzania na terytorium UE, podlegające granicznej kontroli fitosanitarnej zostały, co do zakresu wymaganej kontroli ze względu na ryzyko fitosanitarne, podzielone na dwie grupy. Do pierwszej z tych grup zalicza się głównie rośliny do sadzenia, nasiona do siewu, drewno itp. 100% przesyłek tych towarów podlega pełnej granicznej kontroli fitosanitarnej, która obejmuje trzy etapy: kontrolę dokumentacji, kontrolę identyfikacyjną (tożsamości) i kontrolę bezpośrednią (ocenę zdrowotności). Przesyłki ww. asortymentu nie mogą zostać wprowadzone do Polski bez kontroli fitosanitarnej.

Do towarów niższego ryzyka zalicza się m.in. niektóre owoce, warzywa, kwiaty cięte, zieleń ciętą. Zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach UE[11], w odniesieniu do tych towarów ustalony został wymóg przeprowadzenia kontroli dokumentacji dla 100% przesyłek oraz wykonania pozostałych dwóch etapów granicznej kontroli fitosanitarnej (kontroli identyfikacyjnej i bezpośredniej).

Oprócz oceny wizualnej pod kątem występowania objawów wskazujących na możliwość porażenia przez agrofagi szkodliwe dla roślin, z towarów pobierane są także próby do badań laboratoryjnych pod kątem obecności takich agrofagów, a liczba pobieranych prób jest zwiększana z uwzględnieniem bieżących potrzeb np. dane o wykryciach w towarach importowanych, nowe kierunki importu, wzrost importu danego asortymentu.

Wszystkie przesyłki, poddawane granicznej kontroli fitosanitarnej, są rejestrowane w unijnym systemie informatycznym TRACES NT. W przypadku każdej zakwestionowanej przesyłki, towarzyszące jej świadectwo fitosanitarne jest unieważniane i nie jest możliwe, aby zakwestionowany towar został ponownie wprowadzony na terytorium Unii z tymi samymi dokumentami.

Oznacza to, że zakres i poziom granicznych kontroli fitosanitarnych, realizowanych przez PIORiN jest w pełni zgodny z przepisami UE, a w przypadku towarów „niższego ryzyka fitosanitarnego", poziom wielokrotnie przewyższa ustalone w UE minimum, zapewniając bezpieczeństwo fitosanitarne kraju.

Z wyrazami szacunku

Michał Kołodziejczak

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.);
(2) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/2129 z dnia 25 listopada 2019 r. ustanawiające przepisy dotyczące jednolitego stosowania poziomów częstotliwości kontroli identyfikacyjnych i kontroli bezpośrednich określonych przesyłek zwierząt i towarów wprowadzanych do Unii (Dz. Urz. UE L 321 z 12.12.2019, str. 122, z późn. zm.);
(3) Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/915 z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów niektórych zanieczyszczeń w żywności

oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1881/2006 (Dz.U. UE L 119 z 5.5.2023, str. 103, z późn. zm.);

(4) Ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1149);

(5) Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1898);

(6) Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. C 202 z 7.6.2016, str. 47);

(7) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2013 r. w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej(Dz. U. z 2020 r. poz. 1934 oraz z 2023 r. poz. 1153);

(8) Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych (Dz.U. 2023 poz. 1898);

(9) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/2072 z dnia 28 listopada 2019 r. ustanawiające jednolite warunki wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin i uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 690/2008 oraz zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/2019;

(10) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/2019 z dnia 18 grudnia 2018 r. ustanawiające tymczasowy wykaz roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów wysokiego ryzyka w rozumieniu art. 42 rozporządzenia (UE) 2016/2031 i wykaz roślin, dla których nie są wymagane świadectwa fitosanitarne do celów wprowadzenia na terytorium Unii w rozumieniu art. 73 tego rozporządzenia;

(11) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/66 z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie przepisów określających jednolite praktyczne rozwiązania dotyczące przeprowadzania kontroli urzędowych roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów w celu zweryfikowania zgodności z przepisami Unii dotyczącymi środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin, mającymi zastosowanie do tych towarów.